

Osemdeset let življenja in dela zaslužnega profesorja geologije dr. Simona Pirca

V geologiji, kjer merimo čas v milijonih let, 80 let ne pomeni ravno veliko. Seveda pa je drugače, če teh 80 let pomeni življenje in delovanje enega naših cenjenih kolegov, zaslužnega profesorja dr. Simona Pirca.

Dne 2. marca 1932, ko se je v Lipnici pri Radovljici začelo njegovo življenje, si verjetno nihče ni mislil, da ga bo posvetil prav geologiji. Po končani realni gimnaziji v Ljubljani se je namreč najprej vpisal na Fakulteto za gradbeništvo, a že po letu dni je postala in ostala njegova življenjska izbira geologija. Po diplomi

leta 1961 se je kot ekonomski geolog zaposlil na Geološkem zavodu Ljubljana. Verjetno so njegov nemirni duh, želja po novih izzivih in obvladovanje več svetovnih jezikov prispevali k odločitvi, da se je priključil skupini Geološkega zavoda, ki je raziskovala rudišča v Alžiriji. Postal je vodja rudnih raziskav in uvedel do takrat za slovensko geologijo popolnoma nov način – geokemično prospekcijsko. A usoda ni hotela, da bi še naprej delal kot terenski geolog. Prometna nesreča mu je pustila tako hude posledice pri hoji, da je moral poiskati drugačno karierno pot. Leta 1970 se je zaposlil na Odseku za geologijo Univerze v Ljubljani. Sodeloval je pri predmetih Mikroskopija rud in premogov ter Ocena in metode raziskav koristnih mineralnih surovin. Raziskovalno se je vedno bolj usmerjal v uporabo geokemije in statistike. Po magisteriju leta 1975 se je na študij odpravil v ZDA na pensilvanijsko državno univerzo Penn State, kjer je 1979 doktoriral.

Pridobljeno znanje je prenesel v Slovenijo predvsem z modernizacijo študijskega programa. Leta 1980 je pridobil naziv docenta ter uvedel in predaval dva popolnoma nova predmeta: Geokemija in Statistika v geologiji, svoje bogate izkušnje terenskega geologa pa delil s študenti pri predmetu Ekonomska geologija. Nepozabna so bila tudi njegova predavanja iz uporabe tuje strokovne literature. Njegova predavanja so bolj kot podajanje dejstev zaznamovali spodbujanje k razmišljanju ter poznavanje širših okvirjev vse od naravoslovnih znanosti do filozofije in umetnosti. Vedno se je trudil, da bi študenti razumeli, da je geologija globalna veda, ki se ne konča v geografskih mejah Slovenije. S svojo odprtostjo in človeškim odnosom je pritegnil številne diplomante, magistrante in doktorande.

Na raziskovalnem področju se je usmeril predvsem v geokemično kartiranje in statistične tehnike reprezentativnega vzorčenja. Uspešno je rešil probleme geokemičnega kartiranja na kraških področjih. Kartiranje z uporabo tal, vodnih mahov, vode, rastlin in podstrešnega prahu je odprlo vrata ločevanju geogenih in antropogenih vplivov in s tem novim področjem v geologiji – geologiji okolja, geomedicini in vojaški geologiji. Zavedal se je pomembnosti mednarodnih povezav in že leta 1984 postal vodja skupnih projektov z ZDA, ki so jim sledili projekti Alpe-Jadran ter IGCP-projekti, v okviru katerih je pomagal postaviti temelje geokemične karte Evrope.

Za svoje delo je leta 2005 prejel Lipoldovo medaljo, leta 2006 pa je postal zaslužni profesor ljubljanske univerze.

Tudi po upokojitvi leta 2002 ni opustil stika s stroko – prevaja strokovna in znanstvena besedila, je recenzent v domačih in tujih revijah ter član uredniškega odbora v *Journal of Geochemical Exploration*. S svojim bogatim znanjem in duhovitostjo občasno popestri tudi redna predavanja študentom.

Zaslužni profesor dr. Simon Pirc v življenju ni bil le pronicljiv raziskovalec in razumevajoč pedagog, temveč vedno in na prvem mestu človek. Ob jubileju mu iskreno čestitamo in želimo, da bi se tudi v njegovem devetem desetletju srečevali ob iskrivih pogovorih.

Nina Zupančič